Oyun ve Fiziki Etkinlikler Dersi Öğretim Programı Kazanımlarının Türkiye'deki Görme Engelliler İlkokullarında Gerçekleşebilme Düzeyleri[1]

Possibility Level of Learning Outcomes of Games and Physical Activities Curriculum in Primary Schools of the Visually Impaired in Turkey

Yazar Bilgisi/ Author Information

Asil DERİN KILIÇ

Sorumlu yazar, Arş. Gör., Kafkas Üniversitesi, Kars/Türkiye, asilderin@yahoo.com

Banu ALTUNAY

Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, Ankara/ Türkiye, abanu@gazi.edu.tr

Makale Bilgisi/ Article Info

Makale Türü/ Article Type : Araştırma Makalesi / Research Article
Geliş Tarihi/ Received : 19.01.2022
Kabul Tarihi /Accepted : 18.07.2022
Yayın Tarihi/Published : 21.10.2022

Atıf / Cite

Derin Kılıç, A. ve Altunay, B. (2022). Oyun ve fiziki etkinlikler dersi öğretim programı kazanımlarının Türkiye'deki görme engelliler ilkokullarında gerçekleşebilme düzeyleri. *EDUCATIONE*, *1*(2), 279-300.

[1] Bu çalışma, birinci yazarın ikinci yazar danışmanlığında yürüttüğü yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Özet

Tarama (survey) modelinden yararlanılarak gerçekleştirilen bu araştırmada oyun ve fiziki etkinlikler dersi öğretim programı kazanımlarının Türkiye genelindeki tüm görme engelliler ilkokullarında gerçekleşebilme düzeylerine ilişkin bir durum saptaması yapılarak, görme yetersizliğinden etkilenen öğrencilerin hangi kazanımları ne düzeyde elde edebildiklerinin ve hangi kazanımları elde etmede güçlük yaşadıklarının ortaya konulması amaçlanmaktadır. Bu amaç doğrultusunda olgu ve olayların keşfedilmesinde ve açıklanmasında yarar sağlayan amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme tekniğine başvurulmuş olup araştırmacılar tarafından önceden belirlenen bütün durumların araştırılması amacıyla bir dizi kriteri karşılayan yetmiş bir (71) görme engelliler öğretmeni, evreni temsil etme gücüne sahip olduğu düşünülen araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen anket kullanılmış olup, verilerinin analizinde betimsel istatiksel işlemlerden yararlanılmıştır. Bu bağlamda her bir maddeye/kazanıma ait frekans dağılımları, merkezi eğilim ve değişkenlik hesaplamalarının yanı sıra her bir sınıf bazında genel bir durum değerlendirmesinin yapılabilmesi amacıyla minimum, maksimum, aritmetik ortalama ve standart sapmanın hesaplandığı betimsel istatistik dağılımlarına da yer verilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgular, ilkokul oyun ve fiziki etkinlikler dersi öğretim programındaki "Hareket Yetkinliği" ve "Aktif ve Sağlıklı Yaşam" alt öğrenme ve gelişim alanlarındaki hedef davranışların yanı sıra öğrencilerin kişisel, sosyal ve düşünme becerilerinin geliştirilmesine yönelik kazandırılması hedeflenen davranışların gerçekleşebilme düzeylerinin de "Orta Düzey Yeterlik" şeklinde olduğunu göstermiştir.

Anahtar Kelimeler: *Görme Yetersizliğinden Etkilenen Çocuklar, Oyun ve Fiziki Etkinlikler Dersi Öğretim Programı, Kazanımlar, Öğretmen Görüşleri*

Abstract

This study, in which the survey model was utilized, aims to identify the possibility level of learning outcomes of games and physical activities curriculum in primary schools of the visually impaired in Turkey, and accordingly to find out the extent of each outcome for the visually impaired and which outcomes they have difficulty in getting. In line with this purpose, the criterion sampling method, one of the purposeful sampling methods used for discovering and explaining the cases and events, was preferred, and seventy one (71) teachers for the visually impaired, who fulfil a series of criteria to examine all the cases predetermined by the researchers, constitute the sample of the study which is assumed to have the power to represent the population. In the study, the survey developed by the researcher as the data collection tool was used, and descriptive statistical processes were utilized to analyze the data. In this regard, the descriptive statistical distributions, in which the minimum, maximum, arithmetic mean, and standard deviation were calculated, were included in order to calculate the frequency distribution, central tendency, and variability of each outcome as well as to assess the general situation on classroom basis. Findings obtained from the study showed that the possibility level of targeted behaviors for improving the personal, social and thinking skills of students as well as targeted behaviors in "Mobility Skills" and "Active and Healthy Life" sub-learning and development domains within primary school games and physical activities curriculum was as "Medium-Level Competence".

Keywords: *Visually Impaired Children, Games and Physical Activities Curriculum, Learning Outcomes, Views of Teachers*

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

Today, while it is accepted by many researchers that the physical activity is as important as sleep and nutrition in terms of healthy development of the child physically and mentally. In the rapidly developing and changing world, if each of the theories is examined one by one, the importance of games and physical activities is mentioned, regardless of which social, cognitive, cultural or physical need the theory is explained (Fitzgerald, 2009; Gallahue, 1996; Green, 2008; Hopper, Grey and Maude, 2000; Kohl and Cook, 2013). In this context, students should develop the habit of regular participation in games and physical activities since primary school (Kohl and Cook, 2013; Gallahue, 1996; Johnson, Christie and Yawkey, 1999; MEB, 2012; Russ, 2004; Singer, Golinkoff and Hirsh-Pasek, 2006).

As a result of the relevant literature review, there was no study in which teachers' opinions were obtained regarding the status and levels of the achievement of the game and physical activities course curriculum achievements in the primary schools of the visually impaired, which aims to develop the personal, social and thinking skills of the students as well as the target behaviors in the "Mobility Skills" and "Active and Healthy Life" sub-learning and development areas. At this point, based on the importance of the game and physical activities course on each individual's right to education and child development, it is necessary to determine the level at which the goals are achieved in order to contribute to the achievement of the goals of the students affected by visual impairment in the game, physical activities and independent mobility course. In line with this requirement, this research was carried out in order to raise awareness about the accessibility and suitability of the curriculum achievements of the game and physical activities course within the scope of primary school game, physical activities and independent mobility course in the 4+4+4 intermittent education model implemented since the beginning of the 2012-2013 academic year for students affected by visual impairment. In this context, the research aims to determine the level of realization of the curriculum achievements of the game and physical activities course in all primary schools for the visually impaired throughout Turkey and to reveal at what level the students affected by visual impairment can achieve and which goals they have difficulty in obtaining in line with this situation.

Method

In this research, which was carried out by using the survey model, the criterion sampling method, one of the purposeful sampling methods used for discovering and explaining the cases and events, was preferred, and seventy one (71) teachers for the visually impaired, who fulfil a series of criteria to examine all the cases predetermined by the researchers, constitute the sample of the study which is assumed to have the power to represent the population. In the study, the survey developed by the researcher as the data collection tool was used, and descriptive statistical processes were utilized to analyse the data.

Findings

In the analysis of their data, descriptive statistical were used and as well as the frequency distributions, central tendency and dispersion measures of each item/goal, descriptive statistical distributions (minimum, maximum, arithmetic mean and standard deviation) were calculated in order to make a general situation assessment on the basis of each class. Findings obtained from the study showed that the possibility level of targeted behaviours for improving the personal, social and thinking skills of

students as well as targeted behaviours in "Mobility Skills" and "Active and Healthy Life" sub-learning and development domains within primary school games and physical activities curriculum was as "Medium-Level Competence".

Results and Discussion

Based on the importance of the game and physical activities course on each individual's right to education and child development, it is necessary to determine the level at which the achievements are achieved in order to contribute to the achievement of the goals of the students affected by visual impairment in the game, physical activities and independent action course. In line with this requirement, this research was carried out in order to raise awareness about the accessibility and suitability of the curriculum achievements addressed within the scope of primary school games, physical activities and independent mobility courses in the 4+4+4 intermittent education model, which has been implemented since the beginning of the 2012-2013 academic year, for students affected by visual impairment.

The findings obtained from the research showed that the target behaviours in the "Mobility Skills" and "Active and Healthy Life" sub-learning and development areas in the primary school game and physical activities course curriculum as well as the achievement levels of the behaviours targeted to be gained for the development of the personal, social and thinking skills of the students were as "Medium Level Competence". Similarly, in the research carried out with students who have normal developmental characteristics in the relevant literature, it is found that some achievements are not fully reached (Mamak, Temel and Kangalgil, 2020; Temel and Kangalgil, 2021). Therefore, it can be said that the moderate achievement of the goals in this research is not only due to the visual impairment of the students. Moreover, in general, it was determined that the visually impaired teachers who participated in the research did not regularly follow the developments in the field. As a matter of fact, 8 (11.3%) of the visually impaired teachers regularly follow the studies in the field of physical education sciences; 63 (88.7%) teachers do not regularly follow up on studies in this area (see Table 1). Based on these results, the fact that teachers of the visually impaired started to take the "Physical Education and Sports in the Visually Impaired" course as compulsory as of the 1998-1999 academic year, that the teachers who graduated before these dates or graduated from another program did not take these courses at all. Moreover, it is thought that the fact that the teachers participating in the research do not receive any seminar and/or in-service training related to the curriculum of the game and physical activities course may have a negative impact on the achievement of the targeted objectives of the course.

GİRİŞ

Günümüzde, bir çocuğun bedensel ve ruhsal yönden sağlıklı gelişimi için hareket etme ihtiyacının uyku ve beslenme kadar önemli bir gereksinim olduğu pek çok araştırmacı tarafından kabul edilirken; hızla gelişen ve değişen dünyada kuramların her birinin tek tek incelenmesi durumunda kuram hangi sosyal, bilişsel, kültürel veya fiziksel gereksinim ile açıklanırsa açıklansın oyun ve fiziki etkinliklerin önemine değinilmektedir (Fitzgerald, 2009; Gallahue, 1996; Green, 2008; Hopper, Grey ve Maude, 2000; Kohl ve Cook, 2013). Bu önemden hareketle Mustafa Kemal Atatürk'ün

> "Her ulus, çocuklarının sıhhatli ve gürbüz olmaları için yaşadıkları bölgenin sıhhi şartlarını temin etmek, devlet halinde bulunan siyasi teşekküllerin en birinci vazifesidir. Ondan sonra en küçük yaştan en son yaşa, yani insan ömrünün vasati süresince derece derece beden faaliyeti önemli yer tutar ve tutmalıdır da." (Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu, 2016)

söylemi hareket eğitiminin yaşam boyu hem bireysel hem de toplumsal açıdan önemini ve gerekliliğini destekleyici niteliktedir.

Oyun ve fiziki etkinliklerin önemi her geçen gün daha belirgin hale gelirken, bilimsel çalışmalar çocuk sağlığının korunması ve geliştirilmesi noktasında günde en az 1 saat oyun ve fiziki etkinliklere katılımın üzerinde önemle durmaktadır (Green, 2008; Hopper, Grey ve Maude, 2000; Lavin, 2008; Milli Eğitim Bakanlığı [MEB], 2012). Nitekim bu bağlamda öğrencilerin ilkokuldan itibaren oyun ve fiziki etkinliklere istekli ve düzenli katılım alışkanlığı geliştirmelerinin; fiziksel, duygusal, sosyal, zihinsel vb. gelişim özelliklerinin geliştirilmesi açısından oldukça büyük bir öneme sahip olduğu pek çok araştırmacı tarafından kabul edilmektedir (Kohl ve Cook, 2013; Gallahue, 1996; Johnson, Christie ve Yawkey, 1999; MEB, 2012; Russ, 2004; Singer, Golinkoff ve Hirsh-Pasek, 2006).

İlgili alanyazında görme yetersizliğinden etkilenen çocuklarda; aralarında motor becerilerin de yer aldığı farklı gelişim alanlarında gecikmelerin görülebileceği belirtilirken (Tuncer, 2009); motor gelişim alanında görülen gelişimsel gecikmelerin, görme yetersizliğinden etkilenen çocukların oyun ve aktif yaşam becerilerine de etki edebileceği (Riddick, 1982) ve bu durumun duyuların yeterince uyarılamamasından, motivasyon eksikliğinden, aşırı korumacılık ya da gerçek veya algılanan tehlike korkusundan kaynaklanabileceği düşünülmektedir (Warren ve Schneekloth'tan aktaran Retting, 1994). Ayrıca, görme kaybının doğrudan motor ve fiziksel özellik kaybına neden olmadığı ancak bu süreç içerinde bazı gecikmelerin yaşanılabileceği

yapılan araştırmalarla desteklenmektedir (Murphy ve O'Driscoll'den aktaran Berliner, 1994). Görme yetersizliğinin büyük kas gelişimi üzerindeki olumsuz etkisi ilk olarak bebeğin gördüğü nesneleri yakalamaya çalıştığı ve nesnelere uzandığı dönemlerde görülürken, bu olumsuz etki ilerleyen zamanlarda bebeğin daha uzaktaki nesnelere ulaşmak için emeklemeye ve yürümeye çalıştığı dönemlerde daha belirgin bir şekilde görülmeye başlanmaktadır. Çünkü bebek nesneleri hiç görmediği ya da yetersiz düzeyde gördüğü için nesneye ulaşma çabası göstermemekte, bu da motor gelişimin daha geç ve yavaş olması ile sonuçlanabilmektedir. Görme yetersizliğinden etkilenen bebeklerin giderek artan ve özelleşen motor gelişim süreçlerinde daha az hareket etmeleri, kaslarının yeterince gelişmemesine ve dolayısıyla da ilerleyen zamanlarda duruş ve yürüyüş bozukluklarının oluşmasına zemin hazırlayabilmektedir. Görme yetersizliğinin küçük kas gelişimi üzerindeki olumsuz etkisi ise olağan gelişim gösteren bebeklerdeki el-göz koordinasyonunun yerini görme yetersizliğinden etkilenen bebeklerde kulak-el koordinasyonunun alması olarak açıklanabilir (Baykoç Dönmez, Sümer ve Uyaroğlu, 2011; Tuncer, 2009).

Görme yetersizliğinden etkilenen çocukların bazı kas gruplarının olağan gelişim gösteren akranlarına göre daha az gelişmiş olması hareketlerindeki sınırlılığa bağlanırken, az gelişen bu kasların güçlendirilmesi ve büyümeye ilişkin işlevlerinin yerine getirilmesi noktasında oyun ve fiziki etkinliklerin önemine değinilmektedir (Özer, 2005; Rouse, 2009). Bununla birlikte olağan gelişim özellikleri gösteren çocuklarda olduğu gibi görme yetersizliğinden etkilenen çocuklarda da psiko-motor becerilerin, gücün, tepkinin ve dikkatin artırılmasında, büyük ve küçük kaslarının denetim altına alınmasında, organlarda eş güdüm ve dengenin, hareketlerde esneklik ve çevikliğin sağlamasında oyun ve fiziki etkinliklerin önemi ve gerekliliği üzerinde önemle durulmaktadır (Fitzgerald, 2009; Gallahue, 1996; Kohl ve Cook, 2013; Seyrek ve Sun, 1991; Vickerman, 2007).

İlgili alanyazın taraması sonucunda "Hareket Yetkinliği" ve "Aktif ve Sağlıklı Yaşam" alt öğrenme ve gelişim alanlarındaki hedef davranışların yanı sıra öğrencilerin kişisel, sosyal ve düşünme becerilerinin de geliştirilmesini hedefleyen oyun ve fiziki etkinlikler dersi öğretim programı kazanımlarının görme engelliler ilkokullarında gerçekleşebilme durum ve düzeylerine ilişkin öğretmen görüşlerinin alındığı herhangi bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu noktada oyun ve fiziki etkinlikler dersinin her bireyin eğitim-öğretim hakkından ve çocuk gelişimi üzerindeki öneminden hareketle görme yetersizliğinden etkilenen öğrencilerin oyun, fiziki etkinlikler ve bağımsız hareket dersinde hedeflenen amaçlara ulaşmalarına katkıda bulunmak amacıyla kazanımlara ne düzeyde ulaşıldığının belirlenmesini gerekli

kılmaktadır. Bu gereklilik doğrultusunda bu araştırma 2012-2013 eğitim-öğretim yılı başlangıcından itibaren uygulanmaya konan 4+4+4 kesintili eğitim modelinde ilkokul oyun, fiziki etkinlikler ve bağımsız hareket dersi kapsamında ele alınan oyun ve fiziki etkinlikler dersi öğretim programı kazanımlarının görme yetersizliğinden etkilenen öğrenciler açısından amaçlarına ulaşılabilirliği ve uygunluğuna dair bir farkındalık oluşturmak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda araştırma oyun ve fiziki etkinlikler dersi öğretim programı kazanımlarının Türkiye genelindeki tüm görme engelliler ilkokullarında gerçekleşebilme düzeylerine ilişkin bir durum saptaması yapma ve bu durum saptaması doğrultusunda görme yetersizliğinden etkilenen öğrencilerin hangi kazanımları ne düzeyde elde edebildiklerini ve hangi kazanımları elde etmede güçlük yaşadıklarını ortaya çıkarma amacındadır.

Araştırmada bu amaçlar doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

Oyun ve fiziki etkinlikler dersi öğretim programı kazanımlarının Türkiye'deki görme engelliler ilkokullarında gerçekleşebilme düzeyine ilişkin öğretmen görüşleri nelerdir?

Belirlenen bu problem cümlesi ışığında aşağıda belirtilen alt problemler oluşturulmuştur.

Türkiye'deki görme engelliler ilkokullarında görev yapan görme engelliler öğretmenlerinin görüşlerine göre;

1. Oyun ve fiziki etkinlikler dersi öğretim programında yer alan 1. sınıf kazanımlarının gerçekleşebilme düzeyleri nedir?
2. Oyun ve fiziki etkinlikler dersi öğretim programında yer alan 2. sınıf kazanımlarının gerçekleşebilme düzeyleri nedir?
3. Oyun ve fiziki etkinlikler dersi öğretim programında yer alan 3. sınıf kazanımlarının gerçekleşebilme düzeyleri nedir?
4. Oyun ve fiziki etkinlikler dersi öğretim programında yer alan 4. sınıf kazanımlarının gerçekleşebilme düzeyleri nedir?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırmada, oyun ve fiziki etkinlikler dersi öğretim programı kazanımlarının Türkiye'deki görme engelliler ilkokullarında gerçekleşebilme düzeylerine ilişkin öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesi, tarama (survey) modelinden yararlanılarak ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bal (2001) ve Karasar (2014)'a göre tarama modeli,

geniş grupları içeren bir evrenden seçilen örneklem grubu üzerinde yapılan geçmişte ya da hala var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımı olarak tanımlanmaktadır. Nitekim bu bağlamda, araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne kendi koşulları içerisinde var olduğu şekliyle herhangi bir değiştirme ve/veya etkileme çabası içerisine girilmeksizin, uygun bir biçimde gözlemlenerek tanımlanmaya çalışılır. Araştırmanın amacı doğrultusunda çok sayıda elemandan oluşan bir evrende evrenin tamamı hakkında genel bir yargıya varmak amacıyla genel tarama modelinin kullanılması uygun görülmüştür (Karasar, 2014).

Araştırmanın Evreni

Türkiye genelinde Adana, Ankara, Çanakkale, Denizli, Diyarbakır Erzurum, Gaziantep, İstanbul, İzmir, Kahramanmaraş, Kayseri, Konya, Niğde ve Tokat olmak üzere toplam 14 ilde Millî Eğitim Bakanlığına bağlı 16 görme engelliler ilkokulu araştırmanın evrenini oluştururken, araştırmada evrenin tamamına ulaşılmaya çalışılmıştır.

Araştırmanın Örneklemi

Araştırmanın amacına bağlı olarak, bilgi açısından zengin durumların seçilmesiyle birlikte derinlemesine bir araştırmanın yapılmasına olanak sağlayan amaçsal örnekleme yöntemine başvurulmuştur (Arlı ve Nazik, 2004; Büyüköztürk, Kılıç Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2016). Genellikle belli ölçütleri karşılayan veya belli özelliklere sahip olan bir veya daha fazla özel durumda çalışılmak istenildiğinde amaçsal örnekleme yöntemleri tercih edilir. Bu bağlamda, bir araştırmada gözlem birimlerinin belli niteliklere sahip kişi, olay, nesne ya da durumlardan oluşması durumunda örneklem için belirlenen ölçütü karşılayan birimlerin örnekleme dahil edilmesi istenildiğinde amaçsal örnekleme yöntemleri başlığı altında ölçüt örnekleme tekniğine başvurulur (Büyüköztürk vd., 2016; Yıldırım ve Şimşek, 2013). Bu nedenle, araştırmanın amacı doğrultusunda olgu ve olayların keşfedilmesinde ve açıklanmasında yarar sağlayan amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme tekniğine başvurulmuştur.

Araştırmacılar tarafından önceden belirlenen bütün durumların araştırılması amacıyla öğretmenin total görme yetersizliğinden etkilenmiş olmamasının yanı sıra en az bir (1) yıl mesleki hizmet süresine sahip olması ve çoklu yetersizlikten etkilenen öğrenci performanslarının değerlendirmeye alınmaması gibi bir dizi kriteri karşılayan yetmiş bir (71) görme engelliler öğretmeni, evreni temsil etme gücüne sahip olduğu düşünülen araştırmanın örneklemini oluşturmaktadır.

Araştırmaya katılan görme engelliler öğretmenlerinin demografik özellikleri Tablo 1'den yararlanılarak aşağıda verilmiştir.

Tablo 1. *Araştırmaya Katılan Görme Engelliler Öğretmenlerinin Demografik Özellikleri*

Bağımsız Değişkenler	Alt Kategoriler	n	%
Cinsiyet	Kadın	48	67,6
	Erkek	23	32,4
Yaş	20 - 25	7	9,9
	26 - 30	12	16,9
	31 - 35	16	22,5
	36 - 40	24	33,8
	41 ve üzeri	12	16,9
Mesleki Hizmet Süresi	1- 5 yıl	18	25,4
	6 - 10 yıl	8	11,3
	11 - 15 yıl	21	29,6
	16 - 20 yıl	15	21,1
	21 yıl ve üzeri	9	12,7
Mezun Olunan Bölüm	Görme Engelliler Öğretmenliği	63	88,7
	Diğer	8	11,3
Görme Yetersizliği Durumu	Var	3	4,2
	Yok	68	95,8
Sınıf Bazında Öğretmen Sayısı	1. Sınıf	16	22,5
	2. Sınıf	16	22,5
	3. Sınıf	18	25,4
	4. Sınıf	21	29,6
Hizmet İçi Eğitim Alma Durumu	Evet	0	0,0
	Hayır	71	100,0
Özel Eğitim Alanındaki Çalışmaların Düzenli Takibi	Evet	35	49,3
	Hayır	36	50,7
Spor Bilimleri Alanındaki Çalışmaların Düzenli Takibi	Evet	8	11,3
	Hayır	63	88,7
Kısaltmalar: n: Kişi Sayısı, **N:** Toplam Kişi Sayısı, **%:** Yüzde	**N:**	**71**	**100,0**

Araştırmaya katılan görme engelliler öğretmenlerinin demografik özellikleri Tablo 1'den yararlanılarak aşağıda verilmiştir.

Tablo 1'de görüldüğü gibi, araştırmaya 48'i (%67,6) kadın, 23'ü (%32,4) erkek olmak üzere toplam 71 görme engelliler öğretmeni dahil edilmiştir. %33,8'lik bir oranla 24 öğretmen, 36-40 yaş grubu olarak yoğunluğun en fazla olduğu grubu oluştururken; %29,6'lık bir oranla 21 öğretmen ise 11-15 yıl mesleki hizmet süresine sahip olarak yoğunluğun en fazla olduğu grubu oluşturmuştur. Araştırmaya katılan görme engelliler öğretmenlerinin 63'ünün (%88,7) görme engelliler öğretmenliği bölümünden, 8'inin (%11,3) ise diğer bölümlerden mezun oldukları belirlenmiştir. Ayrıca, araştırmaya katılan görme engelliler öğretmenlerinin 68'inin (%95,8) görme yetersizliğinden etkilenmediği tespit edilirken; 3'ünün (%4,2) ise görme yetersizliğinden etkilendiği tespit edilmiştir. İlkokul kademesindeki Oyun, Fiziki Etkinlikler ve Bağımsız Hareket Becerileri dersinden sorumlu 71 (%84,5) görme engelliler öğretmeninin 16'sının (%22,5) 1. sınıf ve aynı oranda 2. sınıfların, 18'inin (%25,4) 3. sınıf ve 21'inin (%29,6) ise 4. sınıfların dersine girdiği saptanmıştır.

Veri Toplama Yöntemi

Bu araştırma için gerekli olan verilerin toplanmasında öncelikli olarak araştırma problemiyle ilişkili yurt içi ve yurt dışı literatür taraması yapılmıştır. Yapılan bu literatür taraması sonucunda araştırmayla ilgili konuya yardımcı olabileceği düşünülen kavramsal bilgilerden yararlanılarak konu hakkında kuramsal bir çerçeve oluşturulmuştur. Sonraki aşamada oyun, fiziki etkinlikler ve bağımsız hareket dersi kapsamında ele alınan oyun ve fiziki etkinlikler dersi öğretim programı kazanımlarının Türkiye'deki görme engelliler ilkokullarında gerçekleşebilme düzeylerine ilişkin öğretmen görüşlerinin değerlendirilmesine yönelik verilerin, araştırmacı tarafından geliştirilen anket aracılığıyla toplanması amaçlanmıştır. Bilgi toplama aracı olarak geliştirilen anketin kapsam ve görünüş geçerliliği için 3'ü Eğitim Fakültesi, 1'i Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu'ndan olmak üzere 4 ilgili alan uzmanının görüş, ve önerileri dikkate alınmıştır. Değişiklik öngören taslak düzenlemelerden sonra alan uzmanlarının rehberliğinde ankete son şekli verilmiştir. Üç bölümden oluşan anketin birinci bölümünü, kişisel bilgileri belirleyici maddeler; ikinci bölümünü kazanımlara yönelik durum belirleme maddeleri; üçüncü bölümünü ise uygulanmakta olan öğretim programı kazanımlarına yönelik öğretmen görüşleri maddeleri oluşmaktadır. Ayrıca ilgili alanyazında anketin ikinci ve üçüncü bölümüne ilişkin gerçekleştirilen güvenirlik analizleri sonucunda iç tutarlık katsayılarının yeterli düzeyde olduğu görülmektedir (Can Ceylan ve Dalaman, 2017; Dalaman, 2010; Temel ve Kangalgil, 2021).

Alt araştırma problemlerinin çözümüne katkı sağlayacak olan 1, 2, 3 ve 4. sınıf kazanımları, Oyun ve Fiziki Etkinlikler Dersi Öğretim Programı (MEB, 2012) doğrultusunda hazırlanmıştır. Bu öğretim programınca ele alınan kazanımların (1. sınıf 26 kazanım, 2. sınıf 29 kazanım, 3. sınıf 30 kazanım, 4. sınıf 23 kazanım) gerçekleşebilme düzeylerine ilişkin olarak öğretmenlerden beşli likert türü dereceleme (Tamamen, Büyük Ölçüde, Kısmen, Çok Az, Hiç) ölçeğiyle hazırlanan maddelerden yalnızca sorumlu oldukları sınıf düzeyinin değerlendirilmesi istenilmiştir.

Tüm kazanımların gerçekleşebilme düzeylerinin belirlenebilmesi amacıyla anket çalışmasının 2016 yılı mayıs ayı sonunda uygulanması uygun görülmüştür. Bunun yanı sıra görme engelliler okullarında görev yapan öğretmenler arasında görme yetersizliğinden etkilenen öğretmenlerin de olabileceği düşüncesinden hareketle anket uygulamasının bu öğretmenlerle görüşme tekniğinin kullanılarak gerçekleştirilmesi planlanmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin anlamlı hale getirilmesinde öncelikle araştırmacı tarafından toplanan anket formları kontrol edilerek eksik veya yanlış doldurulanlar araştırma dışında tutulmuştur. Toplanan ölçeklerden geçerli ve kabul edilebilir nitelikte olanlar ise SPSS 20 (Statistical Package for Social Scientists for Windows Release) paket programında değerlendirilmek üzere kodlanarak bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Araştırmaya katılan görme yetersizliğinden etkilenen öğretmenlerin, total görme yetersizliğinden etkilenmiş olmaması başka bir ifadeyle işlevsel görmelerinin olması nedeniyle araştırmada görüşme tekniğine ve dolayısıyla da ses kaydına gerek duyulmamıştır.

5'li likert türü dereceleme ölçeği şeklinde düzenlenen anketin II. bölümünün puanlandırılmasında ankette yer alan tüm maddelerin olumlu cümle yapısında kurulmuş olması nedeniyle tersi bir puanlamaya gerek duyulmamış Tamamen (5), Büyük Ölçüde (4), Kısmen (3), Çok Az (2), Hiç (1) şeklinde puanlandırılmıştır. Aritmetik ortalamaların değerlendirilme aralıklarının hesaplanmasında en yüksek puanlandırma değeri olan 5'ten, en küçük puanlandırma değeri olan 1 çıkarılmış ve elde edilen 4 sayısı, 5 olan seçenek sayısına bölünmüştür. Bu işlem sonucunda aralık katsayısı .80 bulunmuş ve aşağıda yer alan kazanımların gerçekleşebilme durum seçenekleri ile kazanımlara yönelik öğretmen görüşleri seçeneklerinin aritmetik ortalama değerlendirme aralıkları belirlenmiştir (Toptaş Demirci, Çınar ve Demirci, 2014).

Tablo 2. *Kazanımların Gerçekleşebilme Düzeylerine İlişkin Aritmetik Ortalama Değerlendirme Aralıklarının Oluşturulması*

Aralık	Kazanımların Gerçekleşebilme Durum Seçenekleri	Aralığın Değeri	Değerlendirme
1.00 - 1.80 arası	Hiç	"Çok Olumsuz" puan aralığı	Yetersiz
1.81 - 2.60 arası	Çok Az	"Olumsuz" puan aralığı	Alt Düzey Yeterlik
2.61 - 3.40 arası	Kısmen	"Orta" puan aralığı	Orta Düzey Yeterlik
3.41 - 4.20 arası	Büyük Ölçüde	"Olumlu" puan aralığı	Üst Düzey Yeterlik
4.21 - 5.00 arası	Tamamen	"Çok Olumlu" puan aralığı	En Üst Düzey Yeterlik

Aritmetik ortalama değerlendirme aralıklarının oluşturulması aşamasında kullanılan bu renk skalası; bulgular bölümündeki aritmetik ortalama aralıklarının değerlendirilmesi ve kazanımların gerçekleşebilme düzeylerine göre sınıflandırılması aşamalarında, görsel ayırt ediciliğin arttırılması amacıyla kullanılmıştır.

Anketin II. bölümünde yer alan "Kazanımlara Yönelik Durum Belirleme Maddeleri" verilerinin anlamlı hale getirilmesinde betimsel istatistikten yararlanılmıştır. Anketin bu bölümünde yer alan verilerinin analizine ilişkin olarak yapılan betimsel istatiksel işlemler sırasıyla her bir maddeye/kazanıma ait frekans dağılımları, merkezi eğilim ve değişkenlik ölçüleridir. Anketin II. bölümüne ilişkin son olarak genel bir durum

değerlendirmesinin yapılabilmesi amacıyla sınıflar düzeyinde minimum, maksimum, aritmetik ortalama ve standart sapmanın hesaplandığı betimsel istatistik dağılımlarına yer verilmiştir.

BULGULAR

Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

1. sınıf oyun, fiziki etkinlikler ve bağımsız hareket dersi kazanımlarının gerçekleşebilme düzeylerine ilişkin frekans dağılımları, merkezi eğilim ve değişkenlik ölçüm değerleri Tablo 3'ten yararlanılarak aşağıda verilmiştir.

Tablo 3. *1. Sınıf Kazanımlarının Gerçekleşebilme Düzeylerine İlişkin Frekans Dağılımları, Merkezi Eğilim ve Değişkenlik Ölçüm Değerleri*

Kazanımlar	Tamamen		Büyük Ölçüde		Kısmen		Çok Az		Hiç		$\bar{X}$	Ss
Madde No	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
1.			4	25	6	37,5	6	37,5			2,88	0,806
2.			2	12,5	6	37,5	8	50			**2,63***	0,719
3.			3	18,8	2	12,5	11	68,8			**2,50****	0,816
4.	1	6,3	7	43,8	6	37,5	2	12,5			**3,44*****	0,814
5.			4	25	10	62,5	2	12,5			3,13	0,619
6.	1	6,3	10	62,5	4	25	1	6,3			**3,69*****	0,704
7.	1	6,3	8	50	6	37,5	1	6,3			**3,56****	0,727
8.			2	12,5	8	50	6	37,5			**2,75***	0,683
9.			2	12,5	9	56,3	5	31,3			2,81	0,655
10.	2	12,5	9	56,3	4	25	1	6,3			**3,75***	0,775
11.			9	56,3	5	31,3	2	12,5			**3,44*****	0,727
12.	1	6,3	7	43,8	5	31,3	3	18,8			3,38	0,885
13.			9	56,3	3	18,8	4	25			3,31	0,873
14.	1	6,3	8	50	5	31,3	2	12,5			**3,50***	0,816
15.	1	6,3	10	62,5	4	25	1	6,3			**3,69*****	0,704
16.	1	6,3	7	43,8	5	31,3	3	18,8			3,38	0,885
17.			2	12,5	10	62,5	3	18,8	1	6,3	2,81	0,75
18.	2	12,5	4	25	9	56,3	1	6,3			**3,44*****	0,814
19.			9	56,3	7	43,8					**3,56****	0,512
20.	2	12,5	3	18,8	8	50	3	18,8			3,25	0,931
21.					4	25	7	43,8	5	31,3	**1,94***	0,772
22.			2	12,5	5	31,3	8	50	1	6,3	**2,50****	0,816
23.	1	6,3	8	50	3	18,8	4	25			3,38	0,957
24.			3	18,8	9	56,3	3	18,8	1	6,3	2,88	0,806
25.	3	18,8	7	43,8	4	25	2	12,5			**3,69*****	0,946
26.			2	12,5	7	43,8	5	31,3	2	12,5	**2,56***	0,892

Tablo 3'te görüldüğü gibi, 10. sırada yer alan "Oyunu belirlenen kurallara göre oynar." K10 kazanımının gerçekleşebilme düzeyine ilişkin öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması $\bar{X}$=3,75'tir. Aritmetik ortalaması "Olumlu" puan aralığında değerlendirilen bu kazanımın gerçekleşebilme durumu "Üst Düzey Yeterlik" şeklinde yorumlanabilir.

21. sırada yer alan "Kültürümüze ait basit ritimli halk dansları adımlarını yapar." K21 kazanımının gerçekleşebilme düzeyine ilişkin öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması $\bar{X}$=1,94'tür. Aritmetik ortalaması "Olumsuz" puan aralığında değerlendirilen bu kazanımın gerçekleşebilme durumu ise "Alt Düzey Yeterlik"

şeklinde yorumlanabilir.

İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

2. sınıf oyun, fiziki etkinlikler ve bağımsız hareket dersi kazanımlarının gerçekleşebilme düzeylerine ilişkin frekans dağılımları, merkezi eğilim ve değişkenlik ölçüm değerleri Tablo 4'ten yararlanılarak aşağıda verilmiştir.

Tablo 4. *2. Sınıf Kazanımlarının Gerçekleşebilme Düzeylerine İlişkin Frekans Dağılımları, Merkezi Eğilim ve Değişkenlik Ölçüm Değerleri*

Kazanımlar	Tamamen		Büyük Ölçüde		Kısmen		Çok Az		Hiç		$\bar{X}$	Ss
Madde No	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
1.			4	25	8	50	4	25			3	0,73
2.			3	18,8	5	31,3	8	50			2,69	0,793
3.			2	12,5	7	43,8	7	43,8			2,69	0,704
4.			2	12,5	4	25	10	62,5			**2,50*** **	0,73
5.			2	12,5	8	50	6	37,5			2,75	0,683
6.			2	12,5	4	25	10	62,5			**2,50*** **	0,73
7.					10	62,5	5	31,3	1	6,3	**2,56***	0,629
8.			1	6,3	7	43,8	6	37,5	2	12,5	**2,44***	0,814
9.			7	43,8	6	37,5	3	18,8			3,25	0,775
10.			4	25	6	37,5	5	31,3	1	6,3	2,81	0,911
11.			7	43,8	7	43,8	2	12,5			3,31	0,704
12.			4	25	8	50	3	18,8	1	6,3	2,94	0,854
13.			4	25	9	56,3	3	18,8			3,06	0,68
14.	3	18,8	6	37,5	7	43,8					**3,75***	0,775
15.			2	12,5	6	37,5	8	50			2,63	0,719
16.			1	6,3	6	37,5	9	56,3			**2,50*** **	0,632
17.	1	6,3	9	56,3	6	37,5					**3,69***	0,602
18.			8	50	5	31,3	3	18,8			3,31	0,793
19.			6	37,5	7	43,8	3	18,8			3,19	0,75
20.			5	31,3	8	50	3	18,8			3,13	0,719
21.			4	25	8	50	4	25			3	0,73
22.			8	50	4	25	1	6,3	1	6,3	**3,56***	1,031
23.					6	37,5	6	37,5	4	25	**2,13***	0,806
24.			4	25	7	43,8	5	31,3			2,94	0,772
25.			6	37,5	7	43,8	2	12,5	1	6,3	3,13	0,885
26.	3	18,8	8	50	4	25	1	6,3			**3,81****	0,834
27.	4	25	7	43,8	4	25	1	6,3			**3,88***	0,885
28.	3	18,8	8	50	4	25	1	6,3			**3,81****	0,834
29.					6	37,5	10	62,5			**2,38***	0,5

Tablo 4'te görüldüğü gibi, 27. sırada yer alan "Oyun ve fiziki etkinliklerde işbirliğine dayalı davranışlar gösterir." K27 kazanımının gerçekleşebilme düzeyine ilişkin öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması $\bar{X}$=3,88'dir. Aritmetik ortalaması "Olumlu" puan aralığında değerlendirilen bu kazanımın gerçekleşebilme durumu "Üst Düzey Yeterlik" şeklinde yorumlanabilir.

23. sırada yer alan "Kültürümüze ait basit ritimli dans adımlarını küçük grupla yapar." K23 kazanımının gerçekleşebilme düzeyine ilişkin öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması $\bar{X}$=2,13'tür. Aritmetik ortalaması "Olumsuz" puan aralığında değerlendirilen bu kazanımın gerçekleşebilme durumu "Alt Düzey Yeterlik" şeklinde yorumlanabilir.

Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

3. sınıf oyun, fiziki etkinlikler ve bağımsız hareket dersi kazanımlarının gerçekleşebilme düzeylerine ilişkin frekans dağılımları, merkezi eğilim ve değişkenlik ölçüm değerleri Tablo 5'ten yararlanılarak aşağıda verilmiştir.

Tablo 5. *3. Sınıf Kazanımlarının Gerçekleşebilme Düzeylerine İlişkin Frekans Dağılımları, Merkezi Eğilim ve Değişkenlik Ölçüm Değerleri*

Kazanımlar	Tamamen		Büyük Ölçüde		Kısmen		Çok Az		Hiç		$\bar{X}$	Ss
Madde No	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
1.			8	44,4	4	22,2	6	33,3			3,11	0,9
2.			4	22,2	6	33,3	8	44,4			2,78	0,808
3.			4	22,2	4	22,2	7	38,9	3	16,7	**2,50****	1,043
4.			3	16,7	5	27,8	8	44,4	2	11,1	**2,50****	0,924
5.			4	22,2	8	44,4	6	33,3			2,89	0,758
6.			1	5,6	9	50	8	44,4			2,61	0,608
7.			2	11,1	3	16,7	4	22,2	9	50	**1,89***	1,079
8.			7	38,9	7	38,9	4	22,2			3,17	0,786
9.			6	33,3	9	50	3	16,7			3,17	0,707
10.			9	50	6	33,3	2	11,1	1	5,6	3,28	0,895
11.	1	5,6	2	11,1	10	55,6	5	27,8			2,94	0,802
12.					7	38,9	7	38,9	4	22,2	**2,17****	0,786
13.			2	11,1	7	38,9	8	44,4	1	5,6	**2,56***	0,784
14.	1	5,6	12	66,7	4	22,2	1	5,6			**3,72***	0,669
15.	3	16,7	10	55,6	2	11,1	2	11,1	1	5,6	**3,67***	1,085
16.	1	5,6	11	61,1	4	22,2	1	5,6	1	5,6	3,56	0,922
17.			6	33,3	7	38,9	4	22,2	1	5,6	3	0,907
18.	1	5,6	7	38,9	6	33,3	4	22,2			3,28	0,895
19.			10	55,6	6	33,3			2	11,1	3,33	0,97
20.			9	50	6	33,3	2	11,1	1	5,6	3,28	0,895
21.	1	5,6	6	33,3	4	22,2	4	22,2	3	16,7	2,89	1,231
22.			2	11,1	5	27,8	5	27,8	6	33,3	**2,17****	1,043
23.			5	27,8	10	55,6	1	5,6	2	11,1	3	0,907
24.			9	50	7	38,9	2	11,1			3,39	0,698
25.	6	33,3	9	50	2	11,1	1	5,6			**4,11***	0,832
26.	5	27,8	10	55,6	2	11,1	1	5,6			**4,06***	0,802
27.	3	16,7	10	55,6	4	22,2	1	5,6			**3,83***	0,786
28.			8	44,4	8	44,4	1	5,6	1	5,6	3,28	0,826
29.			1	5,6	7	38,9	3	16,7	7	38,9	**2,11***	1,023
30.			3	16,7	9	50	4	22,2	2	11,1	2,72	0,895

Tablo 5'te görüldüğü gibi, 25. sırada yer alan "Bireysel farklılıkları olanlarla oyun ve fiziki etkinlik yapmaya istekli olur." K25 kazanımının gerçekleşebilme düzeyine ilişkin öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması $\bar{X}$=4,11'dir. Aritmetik ortalaması "Olumlu" puan aralığında değerlendirilen bu kazanımın gerçekleşebilme durumu "Üst Düzey Yeterlik" şeklinde yorumlanabilir.

7. sırada yer alan "Seçtiği müzik eşliğinde bir çalışma/dans koreografisi oluşturur." K7 kazanımının gerçekleşebilme düzeyine ilişkin öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması $\bar{X}$=1,89'dur. Aritmetik ortalaması "Olumsuz" puan aralığında değerlendirilen bu kazanımın gerçekleşebilme durumu "Alt Düzey Yeterlik" şeklinde yorumlanabilir.

Dördüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

4. sınıf oyun, fiziki etkinlikler ve bağımsız hareket dersi kazanımlarının gerçekleşebilme düzeylerine ilişkin frekans dağılımları, merkezi eğilim ve değişkenlik ölçüm değerleri Tablo 6'dan yararlanılarak aşağıda verilmiştir.

Tablo 6. *4. Sınıf Kazanımlarının Gerçekleşebilme Düzeylerine İlişkin Frekans Dağılımları, Merkezi Eğilim ve Değişkenlik Ölçüm Değerleri*

Kazanımlar	Tamamen		Büyük Ölçüde		Kısmen		Çok Az		Hiç		$\bar{X}$	Ss
Madde No	n	%	n	%	n	%	n	%	n	%		
1.			9	42,9	9	42,9	3	14,3			3,29	0,717
2.			5	23,8	11	52,4	5	23,8			3	0,707
3.			4	19	11	52,4	6	28,6			2,9	0,7
4.			**2**	9,5	**3**	14,3	**11**	52,4	**5**	23,8	**2,10***	0,889
5.			**13**	61,9	**7**	33,3	**1**	4,8			**3,57****	0,598
6.			**14**	66,7	**6**	28,6	**1**	4,8			**3,62***	0,59
7.			**13**	61,9	**7**	33,3	**1**	4,8			**3,57****	0,598
8.			6	28,6	6	28,6	8	38,1	1	4,8	2,81	0,928
9.					**6**	28,6	**5**	23,8	**10**	47,6	**1,81***	0,873
10.			**3**	14,3	**3**	14,3	**4**	19	**11**	52,4	**1,90****	1,136
11.			4	19	6	28,6	8	38,1	3	14,3	2,52	0,981
12.					**3**	14,3	**8**	38,1	**10**	47,6	**1,67***	0,73
13.			9	42,9	6	28,6	3	14,3	3	14,3	3	1,095
14.	1	4,8	8	38,1	9	42,9	3	14,3			3,33	0,796
15.			8	38,1	6	28,6	4	19	3	14,3	2,9	1,091
16.					**5**	23,8	**9**	42,9	**7**	33,3	**1,90****	0,768
17.					**11**	52,4	**7**	33,3	**3**	14,3	**2,38***	0,74
18.			9	42,9	9	42,9	3	14,3			3,29	0,717
19.	**4**	19	**13**	61,9	**4**	19					**4,00***	0,632
20.	**5**	23,8	**13**	61,9	**3**	14,3					**4,10***	0,625
21.	**5**	23,8	**12**	57,1	**4**	19					**4,05***	0,669
22.			10	47,6	9	42,9	2	9,5			3,38	0,669
23.			11	52,4	8	38,1	2	9,5			3,43	0,676

Tablo 6'da görüldüğü gibi, 20. sırada yer alan "Küçük grup ve takım oyunlarında arkadaşlarıyla işbirliği yapar." K20 kazanımının gerçekleşebilme düzeyine ilişkin öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması $\bar{X}$=4,10'dur. Aritmetik ortalaması "Olumlu" puan aralığında değerlendirilen bu kazanımın gerçekleşebilme durumu "Üst Düzey Yeterlik" şeklinde yorumlanabilir.

12. sırada yer alan "Hazırladığı fiziksel uygunluğunu geliştirecek programları uygular." K12 kazanımının gerçekleşebilme düzeyine ilişkin öğretmen görüşlerinin aritmetik ortalaması $\bar{X}$=1,67'dir. Aritmetik ortalaması "Çok Olumsuz" puan aralığında değerlendirilen bu kazanımın gerçekleşebilme durumu "Yetersiz" şeklinde yorumlanabilir.

Genel Durum Değerlendirmesi

İlkokul oyun, fiziki etkinlikler ve bağımsız hareket dersi kazanımlarının gerçekleşebilme düzeylerine ilişkin betimsel istatistik dağılımları Tablo 7 ve 8'den

yararlanılarak aşağıda verilmiştir.

Tablo 7. *Kazanımlarının Gerçekleşebilme Düzeylerine İlişkin Betimsel İstatistik Dağılımları*

KAZANIMLAR	n	Min.	Max.	$\bar{X}$	Ss
1. Sınıf	16	55,00	109,00	81,81	14,75
2. Sınıf	16	58,00	110,00	87,31	13,02
3. Sınıf	18	55,00	121,00	90,94	16,00
4. Sınıf	21	55,00	88,00	68,52	10,01
Kısaltmalar:	**n:** Kişi Sayısı, **Min.:** Minimum Puan, **Max.:** Maksimum Puan, $\bar{X}$: Aritmetik Ortalama, **Ss:** Standart Sapma				

Tablo 8. *Kazanımların Gerçekleşebilme Düzeylerine İlişkin Aritmetik Ortalamaların Değerlendirilme Aralıkları*

AODA	Minimum Puan	Ortanca Puan	Maksimum Puan
1. Sınıf	26x1.00=26.00	26x3.00=78.00	26x5.00=130.00
2. Sınıf	29x1.00=29.00	29x3.00=87.00	29x5.00=145.00
3. Sınıf	30x1.00=30.00	30x3.00=90.00	30x5.00=150.00
4. Sınıf	23x1.00=23.00	23x3.00=69.00	23x5.00=115.00
Kısaltmalar:	**AODA:** Aritmetik Ortalamaların Değerlendirilme Aralıkları		

Tablo 7 ve 8'de görüldüğü gibi, kazanımların gerçekleşebilme düzeylerini gösteren ölçeklerden alınan en küçük puanın 55.00; en yüksek puanın ise 121.00 olduğu görülmektedir. Kazanımların gerçekleşebilme düzeylerinin belirlenmesinde ölçek ortanca puanları ile öğretmenlerin ölçeklerden aldıkları puan ortalamalarının karşılaştırılması yoluna gidilmiştir. Kazanımların gerçekleşebilme düzeylerinin belirlenebilmesi amacıyla hazırlanan 5'li likert türü ölçeğinin başlangıç noktası 1.00, orta noktası 3.00 olarak ele alınmıştır.

Bu doğrultuda, 26 maddelik 1. sınıf kazanımlarının yer aldığı ölçekten alınabilecek minimum puan (26x1.00) 26.00, ortanca puan (26x3.00) 78.00, maksimum puan ise (26x5.00) 130.00 olarak belirlenmiştir. 1. sınıf görme engelliler öğretmenlerinin kazanımların gerçekleşebilme düzeylerini gösteren ölçekten aldıkları puanların aritmetik ortalaması (81.81) belirlenen ölçek ortanca puanına (78.00) yakın bir değerde olduğu için 1. sınıf kazanımlarının gerçekleşebilme düzeylerini orta düzey yeterlik şeklinde yorumlayabiliriz.

29 maddelik 2. sınıf kazanımlarının yer aldığı ölçekten alınabilecek minimum puan (29x1.00) 29.00, ortanca puan (29x3.00) 87.00, maksimum puan ise (29x5.00) 145.00 olarak belirlenmiştir. 2. sınıf görme engelliler öğretmenlerinin kazanımların gerçekleşebilme düzeylerini gösteren ölçekten aldıkları puanların aritmetik ortalaması (87.31) belirlenen ölçek ortanca puanına (87.00) yakın bir değerde olduğu için 2. sınıf kazanımlarının gerçekleşebilme düzeylerini orta düzey yeterlik şeklinde yorumlayabiliriz.

30 maddelik 3. sınıf kazanımlarının yer aldığı ölçekten alınabilecek minimum puan

(30x1.00) 30.00, ortanca puan (30x3.00) 90.00, maksimum puan ise (30x5.00) 150.00 olarak belirlenmiştir. 3. sınıf görme engelliler öğretmenlerinin kazanımların gerçekleşebilme düzeylerini gösteren ölçekten aldıkları puanların aritmetik ortalaması (90.94) belirlenen ölçek ortanca puanına (90.00) yakın bir değerde olduğu için 3. sınıf kazanımlarının gerçekleşebilme düzeylerini orta düzey yeterlik şeklinde yorumlayabiliriz.

23 maddelik 4. sınıf kazanımlarının yer aldığı ölçekten alınabilecek minimum puan (23x1.00) 23.00, ortanca puan (23x3.00) 69.00, maksimum puan ise (23x5.00) 115.00 olarak belirlenmiştir. 4. sınıf görme engelliler öğretmenlerinin kazanımların gerçekleşebilme düzeylerini gösteren ölçekten aldıkları puanların aritmetik ortalaması (68.52) belirlenen ölçek ortanca puanına (69.00) yakın bir değerde olduğu için 4. sınıf kazanımlarının gerçekleşebilme düzeylerini orta düzey yeterlik şeklinde yorumlayabiliriz.

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Oyun ve fiziki etkinlikler dersinin her bireyin eğitim-öğretim hakkından ve çocuk gelişimi üzerindeki öneminden hareketle görme yetersizliğinden etkilenen öğrencilerin oyun, fiziki etkinlikler ve bağımsız hareket dersinde hedeflenen amaçlara ulaşmalarına katkıda bulunmak amacıyla kazanımlara ne düzeyde ulaşıldığının belirlenmesini gerekli kılmaktadır. Bu gereklilik doğrultusunda bu araştırma 2012-2013 eğitim-öğretim yılı başlangıcından itibaren uygulanmaya konan 4+4+4 kesintili eğitim modelinde ilkokul oyun, fiziki etkinlikler ve bağımsız hareket dersi kapsamında ele alınan öğretim programı kazanımlarının görme yetersizliğinden etkilenen öğrenciler açısından amaçlarına ulaşılabilirliği ve uygunluğuna dair bir farkındalık oluşturmak amacıyla gerçekleştirilmiştir. Bu bağlamda araştırmada oyun ve fiziki etkinlikler dersi öğretim programı kazanımlarının Türkiye genelindeki tüm görme engelliler ilkokullarında gerçekleşebilme düzeylerine ilişkin bir durum saptaması yapılarak görme yetersizliğinden etkilenen öğrencilerin hangi kazanımları ne düzeyde elde edebildiklerinin ve hangi kazanımları elde etmede güçlük yaşadıklarının ortaya konulması amaçlanmaktadır.

İlgili literatür incelemesi sonucunda alanyazında çoğunlukla olağan gelişim özellikleri gösteren çocuklarla ilgili olarak genel eğitim okullarında oyun ve fiziki etkinlikler öğretim programlarının değerlendirilmesine yönelik araştırmaların yer aldığı görülmektedir (Altun, 2016; Can Ceylan ve Dalaman, 2017; Can ve Çava, 2018; Celayir, 2015; Çivrilkara, Küçükkılıç ve Öncü, 2017; Dağdelen ve Köstereliođlu, 2015; Kazu ve Aslan, 2014; Özkan Navdar, 2017; Temel, 2018). Araştırma grubunu kaynaştırma eğitimi, özel eğitim sınıfı ve/veya okulunun oluşturduğu sınırlı sayıdaki çalışmada

(Demirci ve Toptaş Demirci, 2014) ise oyun, fiziki etkinlikler ve bağımsız hareket dersi kapsamında ele alan oyun ve fiziki etkinlikler dersi öğretim programı kazanımlarının Türkiye'deki görme engelliler ilkokullarında gerçekleşebilme düzeylerine ilişkin öğretmen görüşlerine başvurulduğu görülmesine karşın, bu ders kazanımlarının gerçekleşebilme durum ve düzeyinin ilkokul sınıflarının tümünde araştırıldığı bir çalışmaya rastlanılmamış olması bu araştırmanın temel çıkış noktasını oluşturmuştur. Araştırmadan elde edilen bulgular, ilkokul oyun ve fiziki etkinlikler dersi öğretim programındaki "Hareket Yetkinliği" ve "Aktif ve Sağlıklı Yaşam" alt öğrenme ve gelişim alanlarındaki hedef davranışların yanı sıra öğrencilerin kişisel, sosyal ve düşünme becerilerinin geliştirilmesine yönelik kazandırılması hedeflenen davranışların gerçekleşebilme düzeylerinin "Orta Düzey Yeterlik" şeklinde olduğunu göstermiştir. Benzer şekilde ilgili alanyazında olağan gelişim özellikleri gösteren öğrencilerle gerçekleştirilen araştırmalarda da bazı kazanımların tam anlamıyla gerçekleştirilmediği bulgulanmaktadır (Mamak, Temel ve Kangalgil, 2020; Temel ve Kangalgil, 2021). Dolayısıyla bu araştırmada kazanımların orta düzeyde gerçekleştirilmesinin, yalnızca öğrencilerin görme yetersizliği durumundan kaynaklanmadığı söylenebilmektedir. Üstelik genel anlamda araştırmaya katılan görme engelliler öğretmenlerinin alandaki gelişmeleri düzenli olarak takip etmedikleri saptanmıştır. Nitekim görme engelliler öğretmenlerinin 8'i (%11,3) spor bilimleri alanındaki çalışmaları düzenli olarak takip ederken; 63'ü (%88,7) ise bu alandaki çalışmaları düzenli olarak takip etmemektedir (bkz. Tablo 1). Bu sonuçlardan hareketle görme engelliler öğretmenlerinin "Görme Engellilerde Beden Eğitimi ve Spor" dersini 1998-1999 öğretim yılından itibaren zorunlu olarak almaya başlamaları, bu tarihlerden önce mezun olan ya da başka bir programdan mezun olan öğretmenlerin ise bu dersleri hiç almamış olmaları, dahası araştırmaya katılan öğretmenlerin oyun ve fiziki etkinlikler dersi öğretim programına ilişkin herhangi bir seminer ve/veya hizmet içi eğitim almamalarının dersin hedeflenen amaçlarına ulaşmalarına olumsuz etki edebileceği düşünülmektedir.

Mevcut durumda olduğu gibi oyun, fiziki etkinlikler ve bağımsız hareket dersini görme engelliler öğretmenlerinin yürütmeye devam etmesi durumunda görme engelliler öğretmenlerinin hareket formasyon düzeylerinin artırılması adına hizmet öncesi ve hizmet içi eğitimlerin verilmesinin yanı sıra öğretim programında yer alan etkinliklerin daha açık ve anlaşılır olmasına katkı sağlayabilecek görsel eğitim setlerinin hazırlanması önerilmektedir. Ayrıca, özel yetenek gerektiren bu dersin beden eğitimi ve spor öğretmenleriyle birlikte koordineli bir şekilde yürütülmesinin

kazanımların gerçekleşebilme düzeylerine olumlu yönde etki edebileceği düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

Altun, M. (2016). İlkokul oyun ve fiziki etkinlikler dersi yeni öğretim programının sınıf öğretmenlerinin görüşleriyle değerlendirilmesi: Kırşehir ili örneği. *Amasya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *5*(2), 327-347. https://dergipark.org.tr/tr/pub/amauefd/issue/27423/288455

Arlı, M. ve Nazik, H. (2004). *Bilimsel araştırmaya giriş*. Gazi.

Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi (t.y.). *Halk Sağlığı*. http://www.atam.gov.tr/dergi/sayi-55/osmanlidan-cumhuriyete-gecis-ve-cumhuriyetin-ilk-yillarinda-turkiye-halk-sagligi

Bal, H. (2001). *Bilimsel araştırma yöntemi ve teknikleri*. Süleyman Demirel Üniversitesi.

Baykoç Dönmez, N., Sümer, A. ve Uyaroğlu, B. (2011). Görme engelli çocuklar ve eğitimleri. N. Baykoç Dönmez (Ed.), *Özel gereksinimli çocuklar ve özel eğitim* (s.218-237).Ertem.

Berliner, B. K. (1994). *The play behaviors of children with visual ımpairment compared to sighted peers* [Unpublished master's thesis] Clinical Specialist Department of Occupational Therapy Rush University.

Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel F. (2016). *Bilimsel araştırma yöntemleri.* Pegem A Akademi.

Can Ceylan, G. ve Dalaman, O. (2017). İlkokul II. sınıf oyun ve fiziki etkinlikler dersi kazanımlarının gerçekleşme düzeyine ilişkin öğretmen görüşleri. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Dergisi*, *4*(10), 235-254. https://dergipark.org.tr/tr/pub/inesj/issue/40034/476087

Can, S. ve Çava, G. (2018). Sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre ilkokulda uygulanan oyun ve fiziki etkinlikler dersinin değerlendirilmesi. *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, *8*(2), 261-273. https://doi.org/10.24315/trkefd.318132

Celayir, İ. (2015). *İlkokul programı oyun ve fiziki etkinlikler dersinin işlevselliğinin ve geleneksel çocuk oyunlarının uygulanabilirliğine göre incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Fırat Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Çivril Kara, R., Küçük Kılıç, S. ve Öncü, E. (2017). Sınıf öğretmenlerinin oyun ve fiziki etkinlikler dersi hakkındaki görüşleri. *Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama*, *8*(15), 18-46. https://dergipark.org.tr/tr/pub/eibd/issue/31879/350394

Dağdelen, O. ve Köstereliоğlu, İ. (2015). İlkokullardaki oyun ve fiziki etkinlikler dersinin öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *2015*(19), 97-128. https://doi.org/10.14520/adyusbd.35272

Dalaman, O. (2010). *İlköğretim birinci kademede beden eğitimi dersi öğretim programı kazanımlarının gerçekleşme durumuna ilişkin öğretmen görüşleri* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Selçuk Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Demirci, N. ve Toptaş Demirci, P. (2014). Özel eğitime gereksinim duyan öğrencilerin oyun ve fiziki etkinlikler dersinde elde ettikleri kazanımların incelenmesi. *İnönü Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 1(1), 25-34. https://dergipark.org.tr/tr/pub/inubesyo/issue/8687/108561

Fitzgerald, H. (2009). *Disability and youth sport*. Routledge.

Gallahue, D. L. (1996). *Developmental physical education for today's children.* The United States of America: Brown & Benchmark.

Green, K. (2008). *Understanding physical education.* Sage.

Hopper, B., Grey J. ve Maude, T. (2000). *Teaching physical education in the primary school.* Routledge Falmer.

Johnson, J. E., Christie J. F. ve Yawkey, T. D. (1999). *Play and early childhood development.* Longman.

Karasar, N. (2014). *Bilimsel araştırma yöntemi.* Nobel.

Kazu, H. ve Aslan, S. (2014). Oyun ve fiziki etkinlikler dersinin birinci sınıf öğretmenlerinin görüşlerine göre değerlendirilmesi (Elâzığ ili örneği). *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, *24*(1), 49-63. https://doi.org/10.18069/fusbed.28259

Kohl, H. W. ve Cook, H. D. (2013). *Educating the student body: Taking physical activity and physical education to school.* The National Academies.

Lavin, J. (2008). *Creative approaches to physical education: Helping children to achieve their true potential.* Routledge.

Mamak, H., Temel, A. ve Kangalgil, M. (2020). Examining the self-efficacy of primary school teachers and the problems encountered in physical education and game course. *Educational Policy Analysis and Strategic Research, 15*(3), 336-358. https://doi.org/10.29329/epasr.2020.270.16

MEB (2012). *Oyun ve fiziki etkinlikler dersi öğretim programı*. http://tegm.meb.gov.tr/dosya/ogretimprogrami.pdf

Özer, D. (2005). *Engelliler için beden eğitimi ve spor.* Nobel.

Özkan Navdar, A. (2017). *Sınıf öğretmenlerinin oyun ve fiziki etkinlikler dersinin öğretim süreciyle ilgili görüşleri (Rize ili örneği)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

Rettig, M. A. (1994). The play of young children with visual impairments: Characteristics and interventions. *Journal of Visual Impairment & Blindness, 88*, 410-420. http://psycnet.apa.org/psycinfo/1995-14242-001

Riddick, B. (1982). *Toys and play for the handicapped child.* Routledge.

Rouse, P. (2009). *Inclusion in physical education.* Versa.

Russ, S. W. (2004). *Play in child development and psychotherapy.* Lawrance Erlbaum Associates.

Seyrek, H. ve Sun, M. (1991). *Çocuk oyunları.* Mey.

Singer, D. G., Golinkoff, R. M. ve Hirsh-Pasek K. (2006). *Play = learning: How play motivates and enhances children's cognitive and social-emotional growth.* Oxford University.

Temel, A. (2018). *İlkokul, oyun ve fiziki etkinlikler dersi öğretim programı kazanımlarının gerçekleşmesine ilişkin öğretmen görüşleri* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Cumhuriyet Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Temel, A. ve Kangalgil, M. (2021). Oyun ve fiziki etkinlikler dersi öğretim programı kazanımlarının gerçekleşmesine ilişkin sınıf öğretmenlerinin görüşleri. *Milli Eğitim Dergisi, 50*(229), 445-462. https://dergipark.org.tr/tr/pub/milliegitim/issue/60215/874865

Toptaş Demirci, P., Çınar, I. ve Demirci, N. (2014). Sınıf öğretmenlerinin özel eğitime gereksinim duyan öğrencilerde beden eğitimi dersi programında ve kaynaştırma eğitiminden kaynaklanan sorunların incelenmesi. *Uluslararası Türk Eğitim Bilimleri Dergisi, 2*(2), 136-150. https://dergipark.org.tr/tr/pub/goputeb/issue/7322/95816

Tuncer, T. (2009). Özel gereksinimli çocuklar ve özel eğitime giriş. A. Ataman (Ed.), *Görme Yetersizliği Olan Çocuklar* (s. 215-228). Gündüz.

Vickerman, P. (2007). *Teaching physical education to children with special educational needs.* Routledge.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2013). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri.* Seçkin.

Dizinleme & Taranılan İndeksler

ESJI
Eurasian Ecientific Journal Index

CiteFactor
Academic Scientific Journals

DRJI
Directory of Research Journals Indexing

Academic Resource Index
ResearchBib

ROOTINDEXING
JOURNAL ABSTRACTING AND INDEXING SERVICE

ASOS indeks

Google Scholar

Dergi Anasayfası
Hakkında
Amaç ve Kapsam
Makale Gönder
Dergi Kurulları
Yazım Kuralları
Etik İlkeler ve Yayın Politikası
Ücret Politikası
Dizinler
Arşiv
İletişim
Dizinleme & Taranılan İndeksler

Scanned by TapScanner

Eğitim Bilimleri ve Öğretmen Yetiştirme, Türkçe Eğitimi, Yabancı Dil Eğitimi, İngilizce

Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi

Dergi Kurulları

İmtiyaz Sahibi

Prof. Dr. Hilmi DEMİRKAYA
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
0000-0002-4456-580X
Türkiye

Eğitim Bilimleri ve Öğretmen Yetiştirme, Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler, Beşeri ve İktisadi coğrafya, Kültürel ve Doğal Miras, Sosyal Demografi, Coğrafi Bilgi Sistemleri

Baş Editör

Doç. Dr. Harun ŞAHİN
AKDENİZ:ÜNİVERSİTESİ
Türkiye

Eğitim Bilimleri ve Öğretmen Yetiştirme, Eğitim Bilimleri, Eğitim Felsefesi, Eğitim Politikaları, Eğitim Programları ve Öğretim, Eğitim Tarihi, Eğitim/Öğretim Teknolojileri

Yabancı Dil Editörü

Doç. Dr. Hüseyin KAFES
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
Türkiye

İngilizce

Dil Editörü

Yrd. Doç. Dr. Adile YILMAZ
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
0000-0001-9068-6330
Türkiye

Türk Halk Bilimi

Editör Yardımcısı

Arş. Gör. Burak ASMA
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ, EĞİTİM FAKÜLTESİ
0000-0002-3602-3867
Türkiye Web

Eğitim Bilimleri ve Öğretmen Yetiştirme, Türkçe Eğitimi, Yabancı Dil Eğitimi, İngilizce

Scanned by TapScanner

Eğitim Bilimleri ve Öğretmen Yetiştirme, Türkçe Eğitimi, Yabancı Dil Eğitimi, İngilizce

Arş. Gör. İbrahim Hakkı TEZCİ
AKDENIZ UNIVERSITY
0000-0003-0273-8853
Türkiye

Eğitim Bilimleri ve Öğretmen Yetiştirme, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme

Yayın Kurulu

Prof. Dr. Yusuf TEPELİ
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
Türkiye

Türkçe Eğitimi, Türkçe Eğitimi, Güney-Batı (Oğuz) Türk Lehçeleri ve Edebiyatları, Türk Dili, Yeni Türk Dili (Eski Anadolu, Osmanlı, Türkiye Türkçesi)

Prof. Dr. Yüksel KAŞTAN
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
Türkiye Web

Atatürk İlkeleri ve Cumhuriyet Tarihi

Evrim ÇETİNKAYA YILDIZ

Doç. Gamze KASALAK
AKDENIZ UNIVERSITY, FACULTY OF EDUCATION
Türkiye

Eğitim Yönetimi, Örgütsel Davranış

Doç. Dr. Güçlü ŞEKERCİOĞLU
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
Türkiye

Eğitim Bilimleri ve Öğretmen Yetiştirme, Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme, Sosyal, Beşeri ve İdari Bilimler

İsmail Gökhan DENİZ

Scanned by TapScanner

Dr. Öğr. Üyesi Miray DAĞYAR

Doç. Dr. Mustafa CANER
AKDENIZ UNIVERSITY
0000-0001-5741-5037
Türkiye Web

Eğitim Bilimleri ve Öğretmen Yetiştirme, Açık ve Uzaktan Öğrenme, Yabancı Dil Eğitimi, Açık ve Uzaktan Öğrenme, Yükseköğretim Çalışmaları

Doç. Dr. Süleyman KARATAŞ
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ EĞİTİM BİLİMLERİ
0000-0003-0002-2886
Türkiye

Eğitim Bilimleri ve öğretmen yetiştirme

Eğitim Bilimleri ve Öğretmen Yetiştirme, Eğitim Bilimleri, Eğitim Felsefesi, Eğitim Politikaları, Eğitim Yönetimi, Eğitimin Sosyal ve Tarihi Temelleri

Yasin ÖZKARA

Scanned by TapScanner